

Kod przedmiotu I1-01**Nazwa przedmiotu**

Instrument główny

Kierunek

Instrumentalistyka

Zakres

Fortepian

Typ studiów

3-letnie studia I st. stacjonarne/niestacjonarne

Wymagania wstępne

- opanowanie wiedzy ogólnomuzycznej na poziomie średniej szkoły muzycznej
- zdanie egzaminu konkursowego na studia I stopnia, kierunek – instrumentalistyka, zakres – fortepian

Wymagania końcowe

- publiczne wykonanie recitalu dyplomowego
- napisanie pracy dyplomowej i jej obrona

Cele kształcenia

- Przekazanie podstawowego zasobu wiedzy i umiejętności warsztatowych oraz artystycznych
- Osiągnięcie przez studenta umiejętności swobodnego i kreatywnego posługiwania się środkami przekazu artystycznego w obrębie zakresu, tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych, stosując różne środki ekspresji artystycznej
- Wspieranie studenta w jego dążeniu do intensywnego rozwoju, wstępne ukierunkowanie na właściwą jego predyspozycjom dalszą specjalizację
- Przygotowanie studenta do podjęcia studiów II stopnia

Treści programowe

Aby poznać reprezentatywny repertuar związany z głównym kierunkiem studiów (zakresem), studenci zobowiązani są zrealizować następujące pozycje repertuarowe:

- utwory reprezentujące stylistykę klawesynistów francuskich, hiszpańskich (przełom XVII i XVIII wieku - Rameau, Couperin, Scarlatti, Sorel) – małe formy
- utwory reprezentujące stylistykę baroku niemieckiego (J.S. Bach, G.F. Haendel) – różnorodność form: preludia i fugi, barokowe formy cykliczne, wariacje, koncerty
- utwory charakterystyczne dla stylistyki klasycyzmu wiedeńskiego (Haydn, Mozart, Beethoven) – różnorodne formy: sonaty, wariacje, koncerty
- utwory związane ze stylistyką epoki romantycznej (Weber, Chopin, Liszt, Schubert, Schumann, Brahms i in.) – różnorodność form: formy o charakterze wirtuozowskim, sonaty, wariacje, cykle, ballady, nokturny, polonezy, tańce, koncerty itd.)
- utwory reprezentujące twórczość XX i XXI wieku

- utwory rozwijające technikę pianistyczną studentów: etiudy (w omawianym okresie 3-letnich studiów licencjackich przynajmniej 4 Etiudy F. Chopina i 2 etiudy innych kompozytorów). Umiejętności techniczne studentów sprawdzane są na specjalnym kolokwium w trakcie każdego semestru zimowego.

Jakkolwiek dopuszcza się możliwość dużej elastyczności w realizowaniu programu (np. przygotowania do konkursów pianistycznych), jednakże wymagania egzaminacyjne dotyczące każdego semestru narzucają oprofilowanie opracowywanego programu w toku poszczególnych semestrów. Pozycje podane w literaturze podstawowej (tożsame z repertuarem wymaganym na egzaminach semestralnych) stanowią niezbędne minimum programowe dla każdego studenta. Realizowany program jest również determinowany wymaganiami egzaminu dyplomowego.

Zamierzone efekty uczenia się:

Po ukończeniu I cyklu studiów student zakresu *fortepian*:

W zakresie wiedzy:

- posiada ogólną znajomość literatury muzycznej (K_W01)
- posiada znajomość podstawowego repertuaru związanego z zakresem (K_W02)
- posiada wiedzę umożliwiającą docieranie do niezbędnych informacji (książki, nagrania, materiały nutowe, Internet), ich analizowanie i interpretowanie we właściwy sposób (K_W04)
- orientuje się w piśmiennictwie dotyczącym kierunku studiów, zarówno w aspekcie historii danej dziedziny lub dyscypliny, jak też jej obecnej kondycji (dotyczy to także Internetu i e-learningu), (K_W05)
- posiada znajomość i zrozumienie podstawowych linii rozwojowych w historii muzyki oraz orientację w związanej z tymi zagadnieniami literaturze piśmienniczej (dotyczy to także Internetu i e-learningu), (K_W06)
- rozpoznaje i definiuje wzajemne relacje zachodzące pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiowania (K_W07)
- posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych (K_W08)
- posiada wiedzę dotyczącą muzyki współczesnej (K_W09)
- posiada orientację w zakresie problematyki związanej z technologiami stosowanymi w muzyce oraz w zakresie rozwoju technologicznego związanego ze swoim zakresem (K_W10)
- posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy własnego instrumentu i jego ewentualnej konserwacji, napraw, strojenia itp.(K_W11)
- posiada ogólny zakres wiedzy dotyczący marketingowych, finansowych i prawnych aspektów zawodu muzyka, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zagadnienia związane z prawem autorskim (K_W12)
- posiada podstawowe wiadomości w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy o harmonii i zdolność analizowania pod tym kątem wykonywanego repertuaru (K_W13)

- dysponuje podstawową wiedzą z zakresu dyscyplin pokrewnych pozwalającą na realizację zadań zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym), (K_W14)
- posiada wiedzę dotyczącą podstawowych koncepcji pedagogicznych i ich praktycznego zastosowania, dającą kwalifikacje do nauczania w swoim zakresie (K_W16)

W zakresie umiejętności:

- dysponuje umiejętnościami potrzebnymi do tworzenia i realizowania własnych koncepcji artystycznych (K_U01)
- jest świadomy sposobów wykorzystywania swej intuicji, emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej (K_U02)
- wykazuje zrozumienie wzajemnych relacji zachodzących pomiędzy rodzajem stosowanej w danym dziele ekspresji artystycznej a niesionym przez niego komunikatem (K_U03)
- posiada znajomość i umiejętność wykonywania reprezentatywnego repertuaru związanego z głównym kierunkiem studiów (K_U04)
- posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy dotyczącej podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów (K_U05)
- posiada umiejętność odczytania zapisu muzyki XX i XXI wieku (K_U06)
- posiada umiejętność właściwego odczytania tekstu nutowego, biegłego i pełnego przekazania materiału muzycznego, zawartych w utworze idei i jego formy (K_U09)
- opanował warsztat techniczny potrzebny do profesjonalnej prezentacji muzycznej i jest świadomy problemów specyficznych dla danego instrumentu (intonacja, precyzja itp.), (K_U10)
- przyswoił sobie dobre nawyki dotyczące techniki i postawy, umożliwiające operowanie ciałem w sposób (z punktu widzenia fizjologii) najbardziej wydajny i bezpieczny (K_U11)
- poprzez opanowanie efektywnych technik ćwiczenia wykazuje umiejętność samodzielnego doskonalenia warsztatu technicznego (K_U12)
- posiada umiejętność rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrycznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów (K_U13)
- posiada umiejętność swobodnej ustnej i pisemnej wypowiedzi na temat interpretowania, tworzenia i odtwarzania muzyki oraz na temat kwestii dotyczących szeroko pojmowanych tematów ogólnohumanistycznych (K_U15)
- posiada podstawowe umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego (K_U17)
- dzięki częstym występom publicznym wykazuje umiejętność radzenia sobie z różnymi stresowymi sytuacjami z nich wynikającymi (K_U18)
- wykazuje umiejętność brania pod uwagę specyficznych wymagań publiczności i innych okoliczności towarzyszących wykonaniu (jak np. reagowania na rozmaite warunki akustyczne sal), (K_U19)

- wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy dotyczącej podstawowych koncepcji pedagogicznych, dającą kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na poziomie podstawowym edukacji muzycznej (K_U20)

W zakresie kompetencji społecznych:

- umie gromadzić, analizować i w świadomy sposób interpretować potrzebne informacje (K_K01)
- realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikającej z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji (K_K02)
- posiada umiejętność samooceny, jak też jest zdolny do budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań muzycznych, artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury (K_K04)
- jest zdolny do definiowania własnych sądów i przemyśleń na tematy społeczne, naukowe i etyczne oraz umie je umiejscowić w obrębie własnej pracy artystycznej (K_K05)
- w sposób zorganizowany podchodzi do rozwiązywania problemów dotyczących szeroko pojętych prac projektowych, jak również własnych działań artystycznych (K_K08)
- w sposób świadomy i profesjonalny umie zaprezentować własną działalność artystyczną (K_K09)
- umie posługiwać się fachową terminologią z zakresu dziedziny muzyki (K_K10)
- posiada umiejętność adaptowania się do nowych, zmiennych okoliczności, które mogą występować podczas wykonywania pracy zawodowej lub twórczej (K_K13)
- jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów (K_K14)
- w sposób świadomy kontroluje swoje emocje i zachowania (K_K15)

Formy kształcenia

Wykład, zajęcia indywidualne, praca z aplikacjami multimedialnymi, wykorzystywanie metody flipped classroom

Nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się

Rok	I		II		III	
Semestr	1	2	3	4	5	6
Punkty ECTS	15	15	15	15	15	15
Ilość godzin w tygodniu	2	2	2	2	2	2
Rodzaj zaliczenia	ekm	ekm	ekm	ekm	ekm	zal
Legenda	zal – zaliczony; zst – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ekm – egzamin komisyjny					

Kryteria oceny

- warsztat wykonawczy – umiejętności techniczne
- opanowanie i zrozumienie tekstu muzycznego
- logika narracji muzycznej
- frazowanie
- umiejętność wypowiedzi w różnych stylach i formach muzycznych
- kształtowanie dźwięku

Pracę dyplomową na kierunku instrumentalistyka (Studia I st.) tworzą:

1. Praca artystyczna – recital dyplomowy o zróżnicowanym stylistycznie programie trwającym ok. 20-30 min. – występ otwarty dla publiczności
2. Pisemna praca dyplomowa na temat zgodny z kierunkiem studiów i zaakceptowany przez Kierownika Katedry. Na ocenę pracy pisemnej składają się opinia promotora i recenzenta - praca oceniana jest pod względem:
 - zgodności treści pracy z tematem określonym w tytule,
 - układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez,
 - nowatorskiego ujęcie problemu,
 - doboru i wykorzystania źródeł
 - formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisanie pracy, spis treści, odsyłacze),
 - przydatności pracy do ewentualnej publikacji

Literatura podstawowa

Rok	Semestr	
I	1	• <i>preludium i fuga J.S. Bacha</i> • <i>sonata klasyczna lub wariacje</i> • <i>etiuda wirtuozowska</i>
	2	• <i>barokowa forma cykliczna</i> • <i>sonata D. Scarlatti</i> • <i>etiuda wirtuozowska</i> • <i>nokturn F. Chopina</i>
II	3	• <i>sonata, wariacje lub cykl</i> • <i>walc F. Chopina</i> • <i>etiuda F. Chopina*</i>
	4	• <i>utwór romantyczny o charakterze wirtuozowskim</i> • <i>utwór kompozytora XX wieku (całość ok. 25 min)</i> • <i>etiuda F. Chopina*</i>
III	5	• <i>koncert fortepianowy</i> • <i>etiuda F. Chopina*</i>
	6	• <i>etiuda F. Chopina*</i> • <i>półrecital dyplomowy (25-30 minut):</i> • (utwór polifoniczny J.S. Bacha, etiuda F. Chopina*, utwory dowolne)

* z op. 10 lub z op. 25 (z wył. op. 10 nr 3, op. 10 nr 6 i op. 25 nr 7)

Obie etiudy F. Chopina (obowiązujące w ciągu II i III roku studiów I stopnia oraz I roku studiów II stopnia) wykonywane są na kolokwium, które odbywa się na początku roku akademickiego w terminie do 15 listopada).

Ocena z kolokwium jest składnikiem oceny semestralnej (1/3).

Wszystkie utwory należy wykonać z pamięci. Program (pół)recitali dyplomowych **może** zawierać utwory wykonywane uprzednio na egzaminach, ale recitale dyplomowe studiów II stopnia **nie mogą** zawierać utworów wykonywanych na półrecitalu dyplomowym studiów I stopnia.

Literatura uzupełniająca

Literatura w języku polskim

Wanda Chmielowska – *Z zagadnień nauczania gry na fortepianie*, PWM, Kraków 1963

Irena Poniatowska – *Muzyka fortepianowa i pianistyka w wieku XIX*, Wyd. Rewasz, Warszawa, 1991

Georgy Sandor – *O grze na fortepianie. Gest, dźwięk i wyraz*, przekład – J. Kadłubski – PWN, Warszawa, 1994

Henryk Neuhaus *Sztuka pianistyczna. Notatki pedagoga*, PWM, Kraków, 1970

Josef Hofmann – *Piano Questions Answered* Dover Publications, Inc., New York, 1976

Chuan C. Chang – *Podstawy ćwiczeń fortepianowych*, tłum. W. Ozimiński, II edycja, 2004

Ralph Kirkpatrick – *Domenico Scarlatti, 60 sonat - wyjątki z przedmowy*, Katowice, 1967

Jan Wierszyłowski – *Zarys psychologii muzyki*, PWN, Warszawa 1968r., „Psychologia muzyki”, PWN, Warszawa, 1981

Bronisław Poźniak – *ABC pianisty*, Ars Nova, Poznań, 1992

Mieczysław Tomaszewski – *Chopin człowiek, dzieło, rezonans*, PWM, 2005

Albert Schweitzer – *Jan Sebastian Bach*, W.A.B., Warszawa, 2009

Stefan Rieger – *Glenn Gould czyli sztuka fugi*, Słowo/Obraz Terytoria, 2007

Iwan Fadijew, Siergiej Ałłon – *Naprawa i strojenie fortepianów i pianin*, Pomorze, Bydgoszcz, 1990

Stanisław Dybowski – *Słownik pianistów polskich*, Selene, Warszawa, 2003

Literatura w języku angielskim

Leimer Karl, Piano technique consisting of the two complete books The shortest way to pianistic perfection and Rhythmics, dynamics, pedal and other problems of piano playing New York, Dover Publications [1972]

Hofmann Józef, Piano playing : with piano questions answered / Josef Hofmann ; with a new introduction by Gregor Benko. - New York : Dover Publications, 1976.

Gerig Reginald R., Famous pianists & their technique . - New ed. - Bloomington : Indiana University Press, 2007.

Fraser Alan, The craft of piano playing : a new approach to piano technique / Alan Fraser ; illustrations by Sonya Ardan. - Lanham, Md. : Scarecrow Press, 2003.

Bruser Madeline, The art of practicing : a guide to making music from the heart / Madeline Bruser. - New York : Three Rivers Press, c1997.

Newman William S. The pianist's problems : a modern approach to efficient practice and musicianly performance / William S. Newman ; with a foreword by Arthur Loesser ; illustrated by John V. Allcott. - 4th ed. / new preface by the author. - New York : Da Capo Press, 1984.

Bach Carl Philipp Emanuel Essay on the true art of playing keyboard instrument transl. and ed. by William J. Mitchell. - New York : W.W. Norton & Company, cop. 1949.

Berman Boris. Notes from the pianist's bench - New Haven : Yale University Press, cop. 2000.

Banowetz Joseph, The pianist's guide to pedaling, contributors, Dean Elder ... [et al.]. - Bloomington : Indiana University Press, 1992.

Hinson, Maurice Guide to the pianist's repertoire, - 3rd ed. - Bloomington : Indiana University Press, 2000.

Beethoven, Ludwig van, Beethoven's letters / with explanatory notes by A. C. Kalischer ; translated with pref. by J. S. Shedlock ; selected and edited by A. Eaglefield-Hull. - New York : Dover Publications, [1972]

Beethoven : impressions by his contemporaries / edited by O. G. Sonneck. - New York : Dover Publications 1967.

Brée, Malwine, The Leschetizky method : a guide to fine and correct piano playing / Malwine Brée ; English translation by Arthur Elson ; introduction by Seymour Bernstein. - Mineola : Dover, cop. 1997.

Fink Seymour, Mastering piano technique : a guide for students, teachers, and performers / Seymour Fink ; with illustrations by Donald G. Bell. - Portland, Or.: Amadeus Press, 1999.

Prentner Marie, Leschetizky's fundamental principles of piano technique / Marie Prentner. - Mineola : Dover Publications, 2005.

Kochevitsky George A., The art of piano playing : a scientific approach / by George Kochevitsky. - Evanston : Summy-Birchard Co., 1967.

Rosset i Llobet Jaume, The musician's body : a maintenance manual for peak performance / Jaume Rosset i Llobet and George Odam ; illustr. by Àxel Oliveres i Gili. - London : * Aldershot : Guildhall Scholl of Music & Drama ; Ashgate, 2007.

Piano: The Magazin for the Piano World

Język wykładowy

Polski, możliwość prowadzenia zajęć w innych językach: angielski, niemiecki, rosyjski

Imię i nazwisko wykładowcy

prof. dr hab. Paweł Zawadzki

dr hab. Zbigniew Faryniarz, prof. AMKL

dr hab. Michał Szczepański

dr hab. Gracjan Szymczak

dr Elżbieta Zawadzka

dr Jan Kubica